Leestafel.

1. Van Christelijke Scheurkalenders.

Wel wat laat door mijn zes-weken lang schrijven over Rullmann's Dr. Rutgers, maar omdat wij nog 'n paar weken vóór oudejaar hebben, nog niet te laat.

Voor de hand weggenomen uit het stapeltje dat op mijn leestafel ligt, krijg ik het eerst te pakken den Gekillustreerde Christelijke Scheurkalender van J. N. Voorhoeve, den Haag. Op het schild heeft de kunstschilder S. v. d. Schaaf in beeld gebracht de voorstelling van schapen zonder herder, grazende in de nabijheid van een beekje, bestraald door het licht van Boven. Daaronder het Schriftwoord Ezechiel 34:15: Ik zal Mijn schapen weiden. Aan de voorzijde der blaadjes datum, tekst en aanwijzing van een hoofdstuk voor 's morgens en 's avonds, aan de achterzijde verhalen. Ik mis hier bij den tekst 'n zooal niet verklarend, dan toch toepasselijk woordje, doch wie dat nu geen gemis vindt, zal dit juist een deugd achten. De Uitgever slaagde er in, wat de esthetische waarde van dezen kalender verhoogt, twaalf tekstkaarten te laten maken, naar bekende kunstplaten. De jonge jeugd zal er ook prijsraadsels in vinden en er is ook een mooi Premieboek: bij Vaders Jongen door W. Schippers.

Tweede greep, en dan krijg ik den Christelijke Scheurkalender Maranatha, bewerkt door Ds. J. J. Knap Czn. en Dr. J. C. de Moor. Uitgave van J. H. Kok te Kampen.

Het Schild biedt boven het blok de beelding van de elf discipelen op den Olijfberg na Jezus' opvaren. De warme kleuren hunner Oostersche kleeren doen goed tegen de witte kleeden der twee engelen. Jammer dat de eene engel te veel van de traditioneele Christus-figuur heeft. De voorzijde der blaadjes datum, tekst mèt een toepasselijk woordje en opgave van twee Schriftstukken. De achterzijde heeft treffende verhaaltjes.

Door gelukkige samenwerking van twee onverdacht geréformeerde predikanten, op een gebied waar saamwerking bij verschil in reformatorisch inzicht toch zeker wèl is geoorloofd, is een goed stuk werk tot stand gekomen.

Derde greep de Martha Kalender. Donker schild, waarop uit het bijkans zwart milieu van den Tempel, de lichtere mensch-figuren zich voor het turend oog losmaken en dan zich toonen als Simeon zegenende het Jezus-kindeke. Mooi artistiek werk. In het Blok vóór op de blaadjes tekst, stichtelijke uitleg en datum, achter christelijke verhaaltjes. Deze kalender wordt uitgegeven door J. M. Breder's Boekhandel en Uitgevers Mij. te Rotterdam en wel ten voordeele van de Marthastichting te Alfen a. d. Rijn. Wie hem dus koopt, steunt daarmee ook een christelijk-philantropische inrichting.

Vierde greep, de Kalender van het Gereformeerde Tractaatgenootschap „Filippus", uitgave der Firma F. P. D. Huy, Middelburg.

Zijn schild, geslaagde kopie van een Engelsche plaat, brengt het „Aan de rivieren van Babel daar zaten wij" uit Ps. 137:1—5, op voortreffelijke wijze in beeld. De bonte kleeding, de lichaamshouding en de expressie van de gezichten van wie hun Jerusalem niet kunnen vergeten, de omlijsting met exótische planten aan Babels rivieren, het is alles even mooi. En wat zoo vóór als achter de blaadjes staat te lezen, biedt voor elken dag korte maar opbouwende lectuur. In het begin van de Januari-maand vindt men een opwekkend woord van Mr. M. v. d. Vegte te Zwolle, Penningmeester van Filippus, om lid te worden en leden te winnen voor Filippus en daardoor Medearbeider te zijn in het werk der Evangelisatie door middel van Tractaatverspreiding. Voor opgave van nieuwe leden houdt hij zich aanbevolen.

Laatste greep, de Chr. Scheurkalender van Oosterbaan en le Cointre te Goes met een bloemrijk, wat druk, maar toch wel aandoend Schild, waarop ook het voor 'n Christen zoo troostrijk Schriftwoord uit Luk. VIII:50: Vrees niet, maar geloof alleenlijk. Ook hier aan den voorkant welgekozen teksten met een hartelijk woordje er bij, en aan den anderen kant lezenswaardige stukjes.

Een laatste greep, La Rivière en Voorhoeve Zwolle, Jeugdkalender.

Fraai schild. In lichtdrukkleuren naar een oorspronkelijke schilderij. De inhoud met zijn aardige versjes, leuke verhaaltjes en goede teekeningetjes, doet dezen kalender wel niet onder de rubriek „Christelijke Scheurkalender" vallen, maar de naam van de Firma die hem uitgeeft, biedt waarborg, dat er toch in kwam niets onchristelijks. Dat hij „een *dagelijksche* vreugd zal geven aan onze kleinen en aan hen die er hun uit voorlezen", ben ik met wie het beweerde, goed eens. Hij biedt bovendien het heel-eigene, dat hij de belangstelling voor ons mooie Indië opwekt en levendig houdt.

Kinderlectuur.

Van drie Firma's ontvingen wij een aantal boekjes voor kleine- en ook groote kinderen. Boekjes, bijzonder geschikt ter verdeeling op Zondagsscholen of als geschenk in het gezin bij het Kerstfeest.

Van de Firma G. F. Callenbach te Nijkerk, o.m. de nog altijd gezochte werkjes van E. Gerdes Het Geheim van den Geus en De Zoon van den Bezembinder. Verder in stevige bandjes met mooie plaatjes, boekjes van Gesina Ingwersen, Johanna, en ook van A. C. v. d. Mast, A. J. Hoogenbirk, terwijl het bekende Jessica's eerste gebed in deze uitgave is opgenomen. Niet gebonden, slechts ingenaaid, maar met de plaatjes er op toch ook wel sierlijke boekjes van Hoogenbirk, Aletta Hoog en J. C. Luitingh, Gerdes en de Liefde zijn er ook niet in vergeten. Dan Zesde bloemlezing uit de Kerstliederen door D. v. Wijck.

De uitgever H. ten Brink, te Arnhem, zond eveneens aanbevelenswaardige gebonden en ingenaaide, prettig uitziende boekjes van Louise L., van A. L. Gerritsen, G. Schrijver, J. F. L. de Liefde, T. Bokma, J. M. Westerbrink—Wirtz.

En van den uitgever J. N. Voorhoeve kregen wij uit zijn derde Serie: Roepstemmen 8 heel kleine, maar bijzonder lieve boekjes, als om slechts enkele te noemen: Wat de liefde vermag, De weg ten leven, De rechte tijd.

G.

Officieele Berichten.

Kort Verslag van de vergadering der Classis Deventer, gehouden te Almelo, Woensdag 16 October 1918.

Art. 1. De praeses der vorige vergadering, Ds. Jongbloed van Deventer B, opent de samenkomst, laat zingen Psalm 119:17, leest 1 Petr. 3:8 v.v. en gaat voor in gebed.

Art. 2. De broeders Ds. Trenning en ouderl. H. Waternk Jzn. zien de lastbrieven na. Van Hengelo en Enschedé zijn door ziekte de dienaren Zijlmans en Prinsen afwezig. Hengelo en Enschedé hebben maar één afgevaardigde, eveneens Haaksbergen. De redenen gehoord, wordt de vergadering geconstitueerd. Glanerburg heeft eene instructie.

Art. 3. Moderamen wordt aldus gevormd:
Ds. B. A. Knoppers, praeses.
Ds. G. Sybesma, assessor.
Ds. P. I. Jongbloed, scriba, daar Ds. Prinsen niet aanwezig kan zijn.

Art. 3. De notulen der vorige vergadering worden door den scriba, Ds. Parlevliet van Enter gelezen. Na enkele veranderingen worden ze aldus vastgesteld.

Art. 5. Zaken uit de notulen:

a. Rapport wordt uitgebracht inzake de vertegenwoordiging bij het ambtsjubileum van Ds. Prinsen te Enschedé.

b. Schriftelijk rapport omtrent de handelingen der Prov. Synode is nog niet ter tafel. Tot de betrokken broeder zal een opwekking uitgaan om dit alsnog in te dienen.

Art. 6. Rapport wordt uitgebracht namens de commissie inzake een bezwaarschrift uit een der kerken. Rapporteur is Ds. B. A. Knoppers. Tot aller blijdschap wordt vernomen, dat de zaak geheel in orde gekomen is. De commissie ontvangt den dank der vergadering.

Art. 7. Inzake de collecte voor de kerk van Glanerbrug wordt rapport uitgebracht. Vele kerken hebben reeds aan de opwekking van de Prov. Synode voldaan; de andere zijn het voornemens.

Art. 8. Regeling der vacature-beurten:
3 Nov. Delden, Ds. Trenning; Deventer A, Ds. Parlevliet; Vriezenveen, Ds. Zijlmans; Glanerbrug, Ds. Sybesma. — 1 Dec. Delden, Ds. Prinsen; Deventer A, Ds. Knoppers; Vriezenveen, Ds. Scheps; Glanerbrug, Ds. Trenning. — 5 Jan. Delden, Ds. Jongbloed; Deventer A, D. Bax; Vriezenveen, Ds. Parlevliet; Glanerbrug, Ds. Voerman. Verder nog een reeds toegezegde vacature-dienst voor Deventer A, Ds. Sybesma.

Art. 9. Onderzoek naar Art. 41 D. K. O.

Enschedé vraagt vertegenwoordiging van de Classis bij de intrede van Ds. Voerman. De genabuurde kerken van Glanerbrug en Hengelo worden daarvoor aangewezen. — Glanerbrug vraagt advies inzake een attestatie. — Almelo doet verblijdende mededeelingen inzake het traotement van haar predikant. — Een der kerken vraagt advies inzake een broeder, die onder den eersten trap van censuur staat en dikwerf vermaand is. — Nijverdal vraagt een consulent in haar vacature. Na eenige bespreking wordt hiervoor aangewezen Ds. Parlevliet van Enter.

Art. 10. Naar aanleiding van eenige moeilijkheden bij plotseling vertrek van een Dienaar des Woord uit de Classis, worden aangewezen de twee genabuurde kerken om de desbetreffende stukken te approbeeren. De kerken van H. en E. wordt opgedragen, volgende vergadering over de approbatie van een beroep nadere inlichtingen te verschaffen.

Art. 11. Approbatie van het vertrek van Ds. J. Lugtigheid van Nijverdal naar de Geref. kerk van Uithuizermeeden heeft plaats. Inzake de approbatie van het beroep van Ds. Voerman naar de Geref. kerk van Enschedé, wordt aan het moderamen opgedragen deze zaak af te handelen. Een schrijven van afscheid namens de Classis zal worden gezonden aan de vertrokken dienaren Ds. Brinkman en Ds. Lugtigheid.

Art. 12. Een schrijven van Ds. E. Th. Ploos van Amstel van Amsterdam wordt gelezen.

Art. 13. De kerk van W. blijkt voldaan te hebben aan de opwekking om de emeritaatsbijdrage van haar emeritus-dienaar te verhoogen. Eenige mededeelingen inzake Art. 13 D. K. O. worden gedaan.

Art. 14. Inning der collecten, verrekening der onkosten en vacature-penningen heeft plaatsgehad.

Art. 15. Instructie van de kerk van Glanerbrug komt ter tafel. Opgedragen wordt aan de kerk van Enschedé, een harer Dienaren als consulent aan te wijzen en tot de kerk van H. een verzoek te richten inzake de waarneming der catechisatien. Vermindering wordt aangevraagd in de bijdragen der classiskosten en van de bijdragen inzake Art. 18 D. K. O. door de buitengewone omstandigheden. Hierop wordt besloten deze niet toe te staan, maar tevens wordt de weg aangewezen om hierin te voorzien.

Art. 16. Als deputaat voor de collecten der Jodenzending wordt aangewezen Ds. G. Bax van Holten, wegens vertrek van Ds. Brinkman.

Art. 17. Een bespreking van de nieuwe regeling van Art. 13 D. K. O. heeft plaats

Art. 18. Art. 43 D. K. O. behoeft niet te worden toegepast.

Art. 19. Lezing der kotte notulen.

Art. 20. Sluiting der vergadering door den praeses.

Namens de Classis,
B. A. KNOPPERS.

Buitenland.

Duitschland. De Kerk en de »Gemeinschaften.«

Reeds meermalen deelden wij mede, hoe er in Duitschland in en naast de Landskerken »Gemeinschaften« zijn gevormd, »gezelschappen« niet in den zin waarin dit woord in Nederland verstaan wordt, maar in dien van gemeenschappen die ten doel hebben datgene voor het Christelijk leven te verschaffen, wat de Staatskerken niet geven. Het zijn geen Evangelisaties, maar vereenigingen, die niet alleen Gods Woord laten verkondigen, maar ook de Sacramenten doen bedienen. Er zijn »Gemeinschaften« waarvan de leden niets van de officieele staatskerk willen weten, maar andere, en deze vormen de meerderheid, die er den nadruk op leggen, dat hunne leden met de Landskerk willen verbonden blijven, met het onuitgesproken doel »een kerkje in de kerk« te vormen.

Onlangs hield de predikant Haarbeck uit Barmen een uitvoerig referaat over het onderwerp: »de Landskerk en de Gemeinschaften«. Daarin spreekt hij uit: »1o. De tegenwoordige Duitsche landskerken zijn niet alleen het uitwendig kader, waarbinnen wij ons bewegen, maar ook de bodem waaruit wij gegroeid zijn. Ten deele zijn het organen der kerk die ons geplant en begoten hebben, ten deele gemeenteleden, die de gemeenschapsbeweging in het leven roepen. De personen treden op den achtergrond God is het die den wasdom gaf en geeft.

2o. Het is opmerkelijk, dat onze gemeenschappen in haar oordeel en in hare houding in de laatste 20 jaar aan de Kerk meer toenadering hebben betoond. Waaraan ligt dat? Omdat wij meer hebben leeren verstaan, welke behoudende en opvoedende krachten in de staatsorde en de orde van de Kerk gelegen liggen. Ook omdat in den aanvang staat en kerk niet wisten wat zij aan ons hadden. Wij werden met wantrouwen en vijandschap behandeld. Sedert echter de besturen zagen, dat wij goede elementen in de kerk en de maatschappij zijn, beschermen zij ons en zijn welwillend. Wij hebben verder erkend, dat wij geen licht en geen zout zijn kunnen, dat wij veeleer zelf verschrompelen, indien wij ons opsluiten. De Kerken en gemeenschappen die zich van de lands- en volkskerk afscheiden, verliezen hun invloed op het geheel. Wij krijgen onze leden uit de landskerk en naar verhouding snel en sterk. En terwijl wij dit doen, schaden wij de landskerk niet door haar leden te ontnemen, maar zijn haar nuttig door bezieling (Belebung) van hare leden. Daarom moeten wij voorzichtig zijn bij het oplossen van kerkelijke vraagstukken. bijv. bij die welke op het Avondmaal betrekking hebben. Wij mogen niet, om ten deele iets te winnen, het geheel op spel zetten; wij zoeken de oplossing alleen op een weg, die met ons landskerkelijk karakter in overeenstemming is.

3o. Aan de andere zijde bewegen wij ons in het bestuur en de leiding van ons eigen huis geheel vrij en onafhankelijk van de kerk. De kerk is in de leiding onzer aangelegenheden officieel niet vertegenwoordigd. Wij willen geen ondersteuning in geld van de kerk. Wij kiezen onze beroepsarbeiders geheel vrij. Wij hebben, zoo maar eenigszins mogelijk, onze eigene Gemeinschaftshuizen en onze eigene pers. Zoo hebben wij onze eigene opleidingshuizen, die eveneens van de kerk onafhankelijk zijn.

En waarom en waartoe deze onafhankelijkheid? Het is zoo voor de kerkbesturen meer gewenscht. Zij zijn juridisch en wettelijk zoo gebonden, dat hare ordeningen met onze ordeningen niet overeenkomen. Zij laten ons gaarne de vrije hand. Zij kunnen echter zelf niet zoo handelen, als het onze roeping is. De kerk is in het beste geval een belijdeniskerk. Wij verheugen ons met de kerk op één grondslag te staan, en betreuren het alleen, dat doorvoering van dit beginsel in de praktijk niet gelukt. Maar de belijdenis alleen is ons niet genoeg. Wij maken niet alleen front tegen het liberalisme en de ontkenning, maar tegen den dood, en wel tegen den geloovigen- als ongeloovigen dood (Joh. 2:17). Ons beginsel is niet slechts de belijdenis, maar leven uit God en den Heiligen Geest. Met dezen maatstaf meet de Kerk als zoodanig niet. Daarom kunnen wij ons niet onder haar oordeel stellen. Nu staan er besturen van onze Landskerk ten deele niet op den bodem der belijdenis. Daarom kunnen wij ons niet van hen afhankelijk maken."

Zoo gaat het stuk voort en zegt ten slotte, dat, ook al werd de Kerk geheel gereorganiseerd, de Gemeinschaften zouden blijven aansturen op de aaneensluiting der levende Christenen. Voor twee zijwegen willen de Gemeinschaften bewaard blijven: het samensmelten met een op zich zelve staand belijdeniskerk, die vrij is van den Staat, en: zelf als kerk of gemeente gereorganiseerd worden. Men wil gemeenschappen blijven, om van het geheel een zegen te ontvangen en voor het geheel een zegen te zijn.

Ons dunkt, dat de Gemeinschaften met dit programma op den duur zich niet zullen kunnen handhaven. Wanneer alleen levende Christenen tot hunne gezelschappen mogen toetreden, zouden zij tevens het vermogen moeten bezitten om op onbedriegelijke wijze leven van dood te kunnen onderscheiden. De apostelen vermochten dit niet; toen de Heere Jezus sprak: „voorwaar, voorwaar zeg ik u, dat een van u mij zal verraden", toen hebben zij niet geweten dat Judas de verrader zijn zou, maar vraagden ze: „Ben ik het Heere?", Het streven van de mannen der Gemeinschoften is in de geschiedenis der kerk dikwijls voorgekomen (Donatisme, Labadisme), maar het is steeds op jammerlijke teleurstelling uitgeloopen. De belijdeniskerk dringt er op aan, dat er beleden zal worden met den mond en geloofd zal worden met het hart, al datgene wat God in Zijn Woord heeft geopenbaard.

Gemengd Nieuws.

Opening der Hoogeschool te Dorpat. Op 16 Sept. wordt de hoogeschool te Dorpat in het Baltenland opnieuw geopend. Vóórdat de Duitschers deze stad bezetten, heeft zij echter groote schade geleden. Met name de bibliotheek, die met haar 420 000 boekdeelen een der rijkste boekerijen in Rusland was, heeft door de «evacueering» groote schade gehad. Men soekt nu door het vragen van gaven in boeken en in geld eenig wetenschappelijk materiaal te verkrijgen.

Hulp voor 't Baltenland. De «Lutherische Gotteskasten" van het Koninkrijk Saksen heeft een dringende uitnoodiging laten uitgaan tot het geven van bijdragen voor de noodlijdende Kerken en predikanten in het Baltenland. De verwoesting, zoo heet het in de oproeping, de plundering, de roof en de vernieling van eigendommen door Russische troepen, is niet te beschrijven. In Koerland werd drie vijfde van de bevolking verdreven, 40 percent van de kerkgebouwen vernield of zwaar beschadigd, van de 105 predikanten bleven slechts 65 in het land. Bij hun terugkeer vinden de predikanten hunne huizen als puinhoopen terug. De gezinnen zijn verstrooid, de bloeiende gemeenten verarmd of verstrooid. De Balten zelf brengen zware offers, doch zij kunnen op verre na niet in den nood voorzien. De hulp der Duitsche geloofsgenooten is dringend noodig. De Gustaaf-Adolf vereeniging heeft belangrijke sommen beschikbaar gesteld. De Lutherische «Gotteskasten" wil ook het zijne doen. Hij heeft reeds vroeger aan de Baltische landen hulp verleend en verlangt dit ook nu te doen.

Uit Bern. In de Johannesgemeente te Bern moest een predikant gekozen worden. Er waren twee candidaten, een orthodoxe en een vrijzinnige. De orthodoxe werd gekozen met een meerderheid van 28 stemmen. Het merkwaardige van deze stemming is geweest, dat de verkiezing van den orthodoxen candidaat te danken was aan de kerkelijke kiezers die staatkundig tot de sociaal-democratische partij behooren.

De Engelsche Staatskerk en de arbeidersbeweging. Volgens de *Church Times* is een groot aantal leden van de Anglicaansche kerk, geestelijken en leeken, tot de overtuiging gekomen dat de band met den Staat moet opgeheven worden. Dit is niet te verwonderen. De Romaniseerende richting in de Staatskerk wordt door den band, die Kerk en Staat verbindt, verhinderd om haar streven tot volle ontwikkeling te brengen. Reeds jaren geleden, toen Engelsche rechtbanken hen veroordeelden die Roomsche ceremoniën in de Staatskerk invoerden, werd de gedachte uitgesproken, dat de kerk van den Staat moest losgemaakt worden. Bij de Ritualisten of Romaniseerende richting gevoelt men meer sympathie voor de arbeiderspartij, dan bij de laagkerkelijken en de meer gematigde Ritualisten. Al heeft de Britsche arbeiderspartij als geheel weinig sympathie voor het Protestantisme in welken vorm dan ook, toch is te verwachten dat bij de algemeene verkiezingen een aanmerkelijk deel van de Hoogkerkelijken, die openlijk er voor uitkomen dat scheiding van Kerk en Staat op hun programma staat, de arbeiderspartij steunen zal.

De *„Sächs. Kirchen-u. Schulbl."* no. 40 schrijft: „De ontbinding van de „Gottesdienstordnung" gaat in ons Saksen steeds voort. Eerst is het geschied, dat men Avondmaal vierde zonder daarbij de formule bij het geven der Sacramenteele teekenen te gebruiken. Nu heeft een Dresdensch predikant het ondernomen de belijdenis van zonde voor het Avondmaal niet te beginnen met de woorden: „Ik arm, ellendig, zondig mensch"; hij heeft die woorden vervangen door andere die eenen minder den mensch vernederenden klank hebben. Naar aanleiding daarvan wordt gemeld, dat eens een deftig heer bij een predikant kwam die van den ouden stempel was (zou het Tholuck geweest zijn of Claus Harms?), om tot hem te zeggen: „Dominee, ik kan niet meer ten Avondmaal komen. Ik kan de belijdenis van zonde niet mede bidden. Te zeggen: „Ik ben een arm, ellendig, zondig mensch" is in strijd met mijn waardigheid als mensch en gaat in tegen de achting die ik voor mij zelven heb, en dat ben ik ook niet". „O", antwoordde bedaard de grijze predikant, die wist wien hij voor zich had, „kom maar gerust naar de voorbereiding, en wanneer ge niet zeggen kunt: „ik ben een arm zondaar", dan zegt gij maar: „ik hoogmoedige kleermaker", dat is toch voor God hetzelfde.""

Winckel.

Voor Kinderen.

VIJAND EN VRIEND.

VII.

De ontdekking.

Op sommige dorpen in ons vaderland vindt men kleinere of grootere winkels, waar »van alles en nog wat« is te krijgen. Er is tabak te koop, maar ook suiker en schoensmeer; bloempotten en katoen, tot vischhaken toe.

Zulk een winkel was er ook in het dorp een uur gaans van dat waar baas Peter woonde. Hij kende reeds van ouds het vers, dat er boven de deur stond:

Weldoen en vroolijk zijn
Staat sierlijk op aarden
Hier verkoopt men bier en wijn
En haver voor de paarden.
Nog velerhande zaken
Goed om te hebben of te smaken.

Naar dezen winkel richtte onze smid zijn schreden om er allerlei inkoopen te doen, en weinig vermoedend wat verrassing hem daar wachtte.

Hij trad den winkel binnen, en trachtte te krijgen wat hij voor zijn geld noodig had. Hij slaagde naar wensch. Met allerlei meest kleine dingen werd zijn reiszak gevuld, wel een twintig verschillende zaken. 't Was zoo velerlei, dat de winkelierster vreesde bij de berekening het hoofd te zullen verliezen.

»Schrijf het even op", zei de smid. »Als u den prijs er achter zet, tellen we het even op en we zijn klaar."

De vrouw keek rond naar een stukje papier. Maar gelijk het meer gaat, ze kon dat zoo spoedig niet vinden.

„Wacht" zei de smid, in zijn zak voelende, »ik heb hier al iets. Kijk, op den witten kant van dat briefje is nog wel plaats".

De vrouw nam het stuk papier aan. Zij bekeek het een oogenblik met een blik van verwondering en riep toen uit:

»Dat is zoo waar nog een oude kennis! Ik weet zeker dat ik dat papiertje een dag of acht geleden in mijn handen heb gehad. Nu ik het schrift zag, dacht ik er dadelijk aan."

»Maar wat bedoelt ge toch vrouwlief", riep de smid die van het verhaal niets begreep. Dat papiertje komt uit mijn zak. U kunt het dus niet kennen. 't Is zeker een vergissing".

„Neen, heusch niet", zei de vrouw het papiertje nog eens bekijkend.

„Maar hoe zit dat dan!"

„Wel", was het antwoord, „een week of wat geleden komt hier op een avond een jong mensch binnen. Hij wou een paar doosjes lucifers hebben. Ik was achter doende, en daarom hielp mijn dochtertje hem, die al aardig in den winkel de weg weet. Ik zelf houd natuurlijk altijd een oogje in het zeil."

„Ja, ja", zei de smid, dien het verhaal wat lang duurde. „Vertel maar verder."

„Och, ik hoorde hoe hij tegen Betje zei: Zou je niet even iets voor me op willen schrijven. Mijn handen staan daar verkeerd voor, en 't is maar een paar regels."

Betje wou het met genoegen doen. Zij zocht een stukje wit papier, en toen zei de jongen haar voor wat zij schrijven moest. Pen en inkt, moet u weten, hebben wij in den winkel altijd klaar staan. Dat is zoo makkelijk, weet u."

„Ja, ja" zei baas Peter, al ongeduldiger.

„Nu" vervolgde de winkelierster, »ik weet nog heel goed wat hij mijn dochter voorzei. Het was over een zieke. Het was juist wat hier op staat. Hij bedankte vriendelijk voor de moeite, nam het briefje en ging heen."

Baas Peter vatte nog altijd niet hoe de hark in de steel zat; de vrouw evenmin.

„Kent u den jongen niet?" vroeg hij.

„Neen; zeker weet ik dat hij hier niet op 't dorp woont. Anders zou ik hem wel kennen. Want in een winkel als de onze komt iedereen."

Er werd nog lang en breed gepraat. Eindelijk wilde de smid vertrekken toen de rekening was opgemaakt en vereffend. Maar plotseling viel hem iets in waaraan hij, vreemd genoeg, dusver niet had gedacht.

„Mag Betje even hier komen?" vroeg hij.

Betje kwam, en nu vroeg de smid haar, hem eens nauwkeurig te vertellen hoe dat onbekende jongemensch er uit zag.

Dat deed Betje zoo getrouw mogelijk. De man bedankte haar vriendelijk en ging het hoofd vol gedachten den weg op naar huis.

Wie kon er belang bij gehad hebben hem zulk een laffe poets te spelen?

Met die vraag kwelde de smid zich, terwijl hij overweg ging beladen met een volle tasch. Hij meende echter nu een spoor gevonden te hebben. Betje uit den winkel had zoo nauwkeurig als zij kon den persoon beschreven, die haar verzocht had het briefje voor hem in orde te maken en haar een dubbeltje tot belooning gegeven had. Die beschrijving paste onder alle jongelui die baas Peter op zijn dorp kende, het best op Piet, het jongmaatje. Vooral was opmerkelijk dat het meisje gesproken had van een litteeken op de linkerwang, en juist daar had Piet zulk een. Ook de gestalte en de kleur van het haar kwamen volkomen uit wanneer men alles op Piet toepastte. Ten slotte en in verband met 't gedrag van den jongen kwam de baas voor zich zelf tot de vaste overtuiging, dat zijn werkjongen en geen ander de booze grap had uitgehaald. Dat hij juist zag zou, meende hij, toch wel eerdaags blijken.

In afwachting daarvan deelde hij bij zijn thuiskomst aan zijn vrouw mee wat hem overkomen was, en welke ontdekking hij gedaan had. Maar hij voegde er bij:

„Spreek er vooral met niemand over. Wij moeten eerst nog eens afwachten. Wij konden ons toch nog vergissen. Laat ons ook deze zaak in des Heeren hand stellen. Dan loopt het gewis goed, en al is Piet ook werkelijk schuldig dan wil ik mij toch niet op hem wreken." Een ding stond nu echter bij hem vast. „Bakker" heette zoo niet en koos maar een naam om den naam te verbergen. Vrees voor ontdekking had er zeker ook toe geleid, dat »Bakker" het briefje had laten schrijven door een vreemd meisje uit een ander dorp.

Terwijl baas Peter zich alzoo kwelde met nadenken over het gebeurde en den man zocht die hem zulk een onrustigen Zondag bezorgd had, was Piet minder stilzwijgend geweest jegens zijn vrienden dan jegens zijn patroon. Hij had hun in een vroolijk samenzijn alles meegedeeld wat hij wist van de zoogenaamde grap, die zij trouwens zelf met hem uitgedacht hadden. Wel kende Piet natuurlijk geen bijzonderheden, maar zooveel had hij wel bespeurd, dat hij kon verklaren hoe het zaakje gelukt was, en zijn baas heel wat moeite en last had veroorzaakt. De vrienden hadden er voorlopig recht schik van, en hoopten nog meer te hooren.

Hoogenbirk.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Geachte Redactie,

Het zal U bekend zijn, dat de Chtistelijke actie in het Leger van zeer bescheiden aard is.

Wel wordt door verschillende lichamen en personen gearbeid tot behartiging der geestelijke belangen van de militairen, maar de actie die zich meer bepaald richt op het organiseeren van het Christelijk element in het Leger, om, zooals op alle levensterrein geschiedt, vandaar uit te arbeiden tot verbreiding der Chr. beginselen, tot bevordering van Gods Koninkrijk, is klein en heeft dringend noodig den steun onzer Chr. voormannen en der Christelijke Pers.

Bijzonder bleek ons zulks dezer dagen, toen de Minister van Oorlog naar aanleiding van eene te benoemen Commissie opgave vroeg van het ledental.

Neutrale Ver. ong. 6000 en R.K. Bond ong. 1200 grootendeels beroepspersoneel, slechts een paar honderd verlofspersoneel.

Nat. Chr. Ond. Off. Ver. ong. 800 grootendeels verlofpersoneel. Slechts weinig beroepspersoneel.

Die cijfers zal ieder wien de Chr. actie ter harte gaat, droevig noemen.

De Neutrale Vereeniging is door hare organisatie en door haar ledental krachtig en sterk en heeft den steun van verschillende vooraanstaande wetenschappelijke mannen.

Dat er in de Neutrale Vereeniging nog Onderofficieren zijn die de Chr. beginselen zijn toegedaan, behoeft geen breed betoog.

De actie voor allerlei stoffelijke belangen trekt velen tot zich, vooral waar de geest in het leger te veel den onderofficier uitschakelt of miskent.

De verschillende instellingen der Neutrale Vereeniging, als Spaarkassen, Brandverzekering, Tuberculose fonds en coöperatieve instellingen, hoezeer wij voor al die zaken aparte militaire instellingen onnoodig achten en zelf niet in het belang van het populariseeren van het leger — men zet zich toch te veel buiten het burgerleven en kweekt zoo een kastengeest — is toch een groote drijfveer, om velen te binden door de voordeelen dier instellingen, waardoor zij aan de Chr. actie worden onttrokken.

Onze Vereeniging mist veel.

Ons kleine getal is een bezwaar om vaste medewerkers te verkrijgen voor ons orgaan, omdat het onbetaalde *liefdearbeid* moet zijn.

Dat die toestand in het leger vanzelf niet bevorderlijk is aan den Chr. arbeid op Kerkelijk en Staatkundig terrein, is er mede een droef gevolg van.

Al die redenen hebben er ons toe genoopt eens een vriendelijk beroep te doen op de hulp en den steun Uwer Redactie om:

1e. De Christenen in het leger te wijzen op het gevaar van geestelijken achteruitgang, door het meedoen aan neutrale actie, meer nog op het onverantwoordelijke dat zij zich aan de Chr. actie onttrekken, terwille van het eigen belang.

2e. Den steun in te roepen van onze Chr. voormannen, om de Chr. organisaties in het leger te steunen door hun raad en voorlichting.

3e. Zelf uwe medewerking te geven tot steun der Chr. organisatie en tot voorlichting omtrent de vraagstukken van geestelijken en socialen aard.

Als mannen uit de practijk van het leven is onze practische ervaring wel een goede leerschool, doch deze geeft ons toch geen inzicht aangaande de wetenschappelijke zijde der vragen die zich voordoen.

De neutrale organisatie is ons met reuzenschreden vooruit en wij kunnen weinig daartegenover bieden.

Waar eigen belangen zoo weinig motief zijn geweest in den arbeid onzer Vereeniging, doch steeds het geestelijk en zedelijk belang van het leger en der zonen van ons volk, alsmede het pleiten voor het goed recht der Chr. beginselen in onze weermacht, als doel voor oogen stond, durven wij met vrijmoedigheid een beroep doen op uwen steun en zullen wij gaarne onze practische kennis en ervaring ten dienste stellen, indien die ter voorlichting wenschelijk zijn.

Ons vleiende met de vaste hoop, dat U de noodzakelijkheid van ons verzoek om steun zult erkennen, en gaarne daaraan wilt voldoen, teekenen wij

Met de meeste hoogachting

Uwe dw.
J. C. Groot.

Gereformeerde Gezindheid

Gereformeerde Kerken.

Beroepen: Helmond, P. de Jong, cand. te Zwolle. — Veere, Fijnaart en Zweeloo (Dr.), J. Wijminga, cand. te Garijp. — Hoek van Holland, M. Gravendijk, te Brielle en Tinte.

Bedankt: Vlissingen, R. E. van Arkel, te Soest. — Wilnis, L. v. Loon, te Aarlanderveen. — Genemuiden, B. J. Lambers, te Rouveen. — Serooskerke (W.), J. H. Donner, em. pred. te Breda. — Nieuwendam-Zunderdorp, G. W. Akkerhuis, te Sleeuwijk. — Deventer (A), Joh. Kwak, te Culemborg.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

Beroepen: Ouddorp, P. Bokma, te Schiedam. — Elburg, H. A. Leenmans Jr. te Oudemirdum. — Blauwkapel, D. M. Boonstra, te Wezep (Geld.). — Donkerbroek (Fr.), C. A. Schenk, cand. te Rotterdam. — Lutjebroek, H. W. Bosch, te Geesteren. — Schoondijke (Z. Vl.), P. v. Dam, te Heerewaarden c.a. — Rotterdam (vac. wijlen van Aalst), L. J. van Leeuwen, te Lisse. — Waddinxveen, G. J. Koolhaas, te Barneveld.

Aangenomen: Aarlanderveen, J. J. H. Klomp, te Marken, — Wilnis, P. J. Steenbeek, te Oosterwijkerk (Fr.). — Woubrugge, A. Meijers, cand. tot den H. D. te Rotterdam.

Bedankt: Lettelbert (Gron.), J. G. H. Vermaat, te Hiaure (Fr.). — Makkinga c.a., P. van Dam, te Heerewaarden. — Aalburg en Heesbeen, W. J. van Lokhorst, te Noorden (Z.-H.).